

י' שבט: יום הילולת כ"ק אדמו"ר הרי"צ זי"ע ויום עלותו לכס ההנהגה של כ"ק אדמו"ר זי"ע

גליון מס' 57

ב"ה, ערב שבת קודש פרשת בא תשפ"א

כיקרוב

בלימוד החסידות ובדרכי החסידות

בקה"ש

עדכוני חב"ד;

טעימה מרתקת ומאלפת מתוך הספר
'המזכיר' - מסכת חייו ופועלו של מזכיר
הרבי, הגה"ח ר' יהודה לייב גרונר ע"ה,
העומד לראות אור בקרוב. הצצה ליומן
האישי שכתב הרב גרונר בעשרות
השנים בהן שימש בקודש. עדות בלתי
אמצעית על הלילות הארוכים שבהם
קיבל הרבי יהודים מכל החוגים ומכל
קצווי תבל ל"יחידות"

המאמר הראשון
של הרבי
הגה"ח רבי
שניאור זלמן גופין

המשנה הראשונה
בעבודת ה'
הרב משה שילת

נשמת המשנה

פירוש משניות בעבודת ה' בתורת הרבי

היום והלילה בעבודת האדם

קריאת שמע היא המצווה שהש"ס מתחיל בה, והיא המצווה הראשונה שנערך בר מצווה מחוייב בה, כי היא הכנה לכל המצוות. עניינה הוא ייחודו של הקב"ה, "ה' אחד", שאין זולתו שום דבר אמיתי בעולם, "אין עוד מלבדו". מתוך הכנה זו מקבל האדם על עצמו עול מלכות שמים ושום דבר לא יעצור וימנע אותו מקיום התורה והמצוות, גם כשנראה לו שקשה לו מאוד לקיימן.

קבלת העול של קריאת שמע נדרשת ביום ובלילה, ובהם עצמם בשני פירושים ומשמעויות – בגשמיות וברוחניות:

ביום – כשמאיר טוב לאדם בגשמיות ולא חסר לו דבר, אז צריך הוא להזכיר לעצמו שכל הטוב בא ממנו יתברך, ושלא "יעזב בְּהֶגְתּוֹ" ויאמר "כוחי ועוצם ידי עשה". עליו לזכור כל הזמן אשר אהבת ה' היא "בכל מאוֹדךָ" – גם כפירושו "בכל ממונך", כשיש לך כל הצטרפותך.

ביום – גם כשטוב לו ברוחניות ומוכן בעיניו שתורה ומצוות זהו תפקידו ואינו יכול בלעדיו, וגם מבין בקלות מה שלומד ושכלו אינו מובלבל. ואז עלול הוא לבוא לידי גסות הרוח, ועד להעמיד את הלימוד על דעתו גם אם זה נגד האמת. ולזה צריך לקבל עול מלכות שמים ושתהיה יראת חטאו קודמת לחכמתו, ואז חכמתו תתקיים.

בלילה – כשרע לאדם בגשמיות ואז יכול להיות שלא ישמעו אל משה, "מקוצר רוח ומעבודה קשה". וצריך לעמוד בנסיון ולקבל עול מלכות שמים במסירות נפש, ולהחדיר בעצמו את הידיעה שהכל מאיתו יתברך ואין רע יורד מלמעלה. עליו לזכור אשר אהבת ה' היא "בכל מאוֹדךָ" כפירוש השני: "בכל מידה שהוא מודד לך".

בלילה – גם כשמצבו לא טוב ברוחניות בהיותו מושקע בענייני הגוף, וכל ענייני תורה ומצוות כבדים עליו. במצב כזה, אם ייכנס לטענות ומענות עם היצר הרע מי יודע מה יהיה סופו. והעצה היחידה היא קבלת עול מלכות שמים – לזכור שהוא עבד מלך מלכי המלכים, ועל העבד לעשות רצון אדונו בקבלת עול, בלי קשר להבנתו.

מאימתי קורין את שמע בערבית? משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן.

שואלת המשנה: אם המצב הוא אכן בבחינת לילה, איך יבוא האדם לידי קבלת עול מלכות שמים ועד כדי אהבת ה' ומסירות נפש בכל לבבך ובכל נפשך? והתירוץ הוא: "משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן". כשם שהכהן עומד בקדושתו בכל מצב, ואפילו אם נטמא יכול הוא לחזור ולהיכנס ולאכול בתרומה הקדושה, כי ה' בחר בו (אפילו אם הוא עדיין "מחוסר כפרה" ועוד לא יכול לאכול בקרבנות), כך כל ישראל הם ממלכת כהנים בתולדתם וטבעם, ויכולים תמיד לחזור לטבעם ולקבל עול מלכות שמים.

עד סוף האשמורה הראשונה, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: עד חצות. רבן גמליאל אומר: עד שיעלה עמוד השחר.

משך הזמן שאפשר לקבל בו עול מלכות שמים גם במצב של לילה וחושך, הוא עד סוף האשמורה הראשונה. זהו הזמן בו מתכוננים לישון אבל עוד לא ישנים בפועל, ואז נדרש האדם לקבל עול מלכות שמים וישנתו תהיה כראוי ויקום אחריה לעבודת הבורא. אבל אם כבר נרדם מבחינה רוחנית ואז רק החלק הבהמי שבו פועל – כמו בשינה כפשוטה – ואילו כוחות הראייה, השמיעה והשכל הרוחניים ישנים, כבר עבר זמן קריאת שמע לדעת רבי אליעזר שהוא מתלמיד בית שמאי ולכן מחמיר. [וזהו הרמז בדברי הגמרא שבסוף האשמורה הראשונה "חמור נוער", היינו שחומר הגוף מתעורר. כי "חולשא דנשמתא" אשר עולה למעלה בשעת השינה, גורמת ל"תוקפא דגופא" ולכן עבר זמן קריאת שמע]. לעומתו, לדעת רבן גמליאל, שהיה מבני בניו של הלל וכהן כנשיא וראש בני ישראל ומצא זכויות על כל יהודי, כל זמן שיהודי מוכן לקבל על עצמו עול מלכות

ברכות פרק א משנה א

מאימתי קורין את שמע בערבית? משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן, עד סוף האשמורה הראשונה, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: עד חצות. רבן גמליאל אומר: עד שיעלה עמוד השחר.

מעשה שבאו בניו מבית המשתה, אמרו לו: לא קרינו את שמע. אמר להם: אם לא עלה עמוד השחר חייבים אתם לקרות.

ולא זו בלבד אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות מצוותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואיברים מצוותן עד שיעלה עמוד השחר. וכל הנאכלין ליום אחד מצוותן עד שיעלה עמוד השחר. אם כן, למה אמרו חכמים עד חצות? כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

**אלפי יעדים,
נתיב אחד!**

נתב מדיה - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ

**אלפי בתי כנסת
נהנים כל שבוע
מחלוקת עלוני השבת
בצורה הטובה
והמשתלמת ביותר.**

נתיב מדיה

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעד?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון.
074-703-5009

א חסידישע פארבריינגען

עם הגה"ח רבי שויאור זלמן גופין,
משפיע ישיבת 'חומכי תמימים' כפר חב"ד

איך הופכים את ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה"

מה היא הגישה החסידית לחובה של כל יחיד לומר "בשבילי נברא העולם", מה בין התכלית של עולם הזה לבין תכלית הכוונה ומה תפקידנו לאחר שהאבות הקדושים סללו לנו את הדרך • **התוועדות מיוחדת לרגל י' שבט - יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר הרי"צ ויום עלותו לנס ההנהגה של כ"ק אדמו"ר זי"ע**

"וכמו על דרך משל, זמני האכילה וזמני השינה, הנה מצד הרגש העולם הם קבועים בעיתים וזמנים, וגם כשצריך להתעסק במשא ומתן, מכל מקום הנה זמנים האלו על פי הרוב בלתי נזקים ובלתי נדחים כלל ועיקר". בהקשר זה הוא מזכיר גם "כמה ענייני נימוס". הדברים האלו, מוסיף הרבי הקודם ואומר, "הם כמו חוק... לפי דכן הוא הנהגת העולם". ולעומת זה, בכל הנוגע לקביעת עיתים לתורה ולתפילה, "הם נדחים ואין להם קבע, ויש שהם נדחים חס ושלום לגמרי".

בעניין הזה צריכים להפוך את ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה", דהיינו שהעיתים שקובעים ללימוד תורה ולתפילה יהיו קבועים ובלתי ניתנים להזזה, ואילו 'הנחות העולם' בכל הקשור לנימוסי העולם ולחיי הגוף, יהיו באופן של "לא דווקא". זאת אם כן העבודה שנדרשת מכל אחד מאיתנו - להפוך את ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה".

מ'תכלית' גשמית לתכלית הכוונה

בהמשך ישיר לכך: באחת השנים, בהתוועדות י' שבט, דיבר הרבי על עניין זה - על הנחות היסוד הנהוגות ומקובלות באמריקה ובראשן על כך שכל אדם, מרגע עמדו על דעתו, חייב לדאוג ל'תכלית' של עצמו. וכל הורה אחראי מוכרח להתחיל לדאוג ל'תכלית' של הילדים שלו, שזה עתה נולדו.

על כך באים ואומרים ליהודי: התפקיד שלך הוא להפוך את ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה". לעקור את ההנהגה לפיה חייבים לדאוג ל'תכלית' הגשמית, ולהפוך זאת לחתירה מתמדת למילוי תכלית הכוונה העליונה של הקב"ה. והתכלית הזו מפורטת ומבוארת בכל המאמרים של ההמשך - גילוי השכינה הקדושה כאן למטה בארץ הגשמית.

לפני שאנחנו נכנסים לפרטי תכלית הכוונה כפי שהיא מופיעה ומוסכרת ב'באתי לגני', ואין משיגים אותה ואין מגיעים אליה, דבר ראשון עלינו לתת את הדעת לכך שיש אכן לכל העסק הזה - תכלית. עלינו לדעת שיש תכלית וכלשון חז"ל, "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני".

אין הכוונה רק שאני מבצע, כפי שיהודי מבין בפשטות שבתור יהודי עליו לציית לה' ולקיים את מצוותיו. אני הלוא מאמין בתורה מסיני, ממילא עלי ללמוד בפועל תורה ולקיים בפועל מצוות. זה לבד לא מספיק. אלא באים ואומרים לך, עליך לדעת שיש בכל זה תכלית. יש כוונה עליונה בכך שנשמתך ירדה לעולם הזה. יש כוונה עליונה בזה שנתנו לך תורה ומצוות. והכוונה היא שאתה תמשיך ותגלה את השכינה הקדושה כאן למטה בארץ. תעשה לו יתברך

אחת הנקודות המרכזיות ב'באתי לגני' (מאמרי החסידות שנאמרו על ידי הרבי לרגל י' שבט) היא שצריכים להפוך את ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה".

גם בשיחת קודשו הראשונה של הרבי, מיד לאחר אמירת המאמר בהתוועדות קבלת הנשיאות (בי' שבט תשי"א) מדובר על כך שצריכים להפוך את ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה", דבר הנעשה על ידי 'אתכפיא' ו'אתהפכא'.

יש לעיין ולחקור: האם הפשט במאמר הוא שכל 'אתכפיא' ו'אתהפכא' שאדם עושה זה נקרא להפוך את ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה", כי זה לכאורה אותו התוכן, או שבהפיכת "שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה" יש יותר מאשר בעניין של 'אתכפיא' ו'אתהפכא' בכלל.

התשובה על כך בפשטות היא, שאכן יש להבדיל בין שני העניינים. כלומר לא כל 'אתכפיא' הוא הפיכת ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה".

ביאור הדברים:

'אתכפיא' הפירוש הוא שאתה יודע על דבר מסוים שהוא 'לא בסדר'; דבר שאסור לעשות או לדבר או אפילו לחשוב; ואזי נדרש ממך לעמוד בניסיון ולעשות 'אתכפיא'. דהיינו לא לעשות מה שאסור, לא לדבר מה שאסור, לא לחשוב מה שאסור.

הפיכת "שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה" היא הרבה מעבר לכך. במאמרים מוסבר ש"שטות דלעומת זה" הכוונה היא ל'הנחות העולם'. מוסכמות. דברים שהם מקובלים ומוחלטים אצל הבריות באופן ש"למטה מטעם ודעת". אין כאן היגיון ואין כאן שיקול דעת אמיתי. מה כן יש פה? הנחות יסוד שדברים מסוימים חייבים להיעשות "כך ולא אחרת". והעבודה שלנו היא להפוך את הנחות היסוד הללו ל"שטות דקדושה". כלומר שהנחות היסוד שלנו יהיו לצד הקדושה. שיהיו לנו הנחות יסוד אלוהיות באופן ש"למעלה מטעם ודעת". גם כאן הדברים צריכים להיקבע בנפש שלא במסגרת גבולות השכל וההיגיון, אלא שבאופן הזה - כאשר זהו לצד הקדושה - הרי זה למעליותא.

מסקנת הדברים היא שהפיכת "שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה" היא עניין הרבה יותר עמוק (מאשר 'אתכפיא' באופן כללי). כי כאן נדרש האדם לשנות מן היסוד את כל ההשקפה שלו ואת כל דרך החיים שלו.

נקודה זו מתבארת ומפורשת במאמר "באתי לגני" משנת תשי" (מאמרו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ אשר הופיע לקראת שבת קודש בה נסתלק לגנוי מרומים). הרבי הרי"צ נותן שם כמה דוגמאות להבנת המושג 'הנחות העולם':

ר' פנחס בנימין פנימיה

ערב שבת קודש י' שבט, היום
בו עלתה למרומים נשמתו
הקדושה והטהורה של כ"ק
אדמו"ר הרי"צ זי"ע ובו זרחה

שמש הנהגתו בקודש של כ"ק אדמו"ר זי"ע – 'כי קרוב' מגיש: טעימה מרתקת
ומאלפת מתוך הספר 'המזכיר' – מסכת חייו ופועלו של מזכיר הרבי, הגה"ח
ר' יהודה לייב גרונר ע"ה, העומד לראות אור בקרוב, בעריכת בנימין ליפקין •
לפנינו החלק הארי של הפרק 'מכנים ומוציא', המשרטט לראשונה את סדר
העבודה בלילות הארוכים שבהם קיבל הרבי יהודים מכל החוגים ומכל קצווי
תבל ל'יחידות' • לפנינו הצצה ראשונה מסוגה ליומן האישי שכתב הרב גרונר
בכל עשרות השנים בהן שימש בקודש, התרחשויות שמימיות בתוככי היכלו
של הרבי ועדות אמת בלתי אמצעית אודות היחידות הנודעת מנקודת מבטו
הגבוה מעל גבוה של הרבי בכבודו ובעצמו • יחידה לַיְחָדָה

הרבי בפתח חדרו הקדוש בשיחה עם מזכירו הרב גורנר | jem

כמותו מקפיד על הסדר שישתדרר. לא אחת ולא שתיים, בחלוקף רגעים אחדים, בעוד הקרוא ניצב אל מול פני הרבי, פותח הרב גורנר את הדלת כאומר לו: הגיע זמנך לצאת. הוא לא לסיים. לעתים, כשנתארכה השעה, אינו אומר די בפתיחת הדלת אלא מותיר אותה פתוחה כמבקש לרמוז לאדם רמז עב יותר כי תם הזמן שהוקצב לו. ויש אשר בתקיפות מנומסת ניגש המזכיר אל האיש ומורה לו לצאת. או אז, לא אחת ולא שתיים, יסמן הרבי למזכירו כי יניח לו לנכנס וכי דבר לו עמו. בלא אומר ובלא דברים יצא המזכיר את החדר וישאיר את אורחו בתוכו.

גם פעילות זו לא הייתה מיוזמתו של המזכיר. לחצן של זמזם היה בשולי שולחנו של הרבי. לא אחת ולא שתיים, בעיצומה של יחידות, כשעלה בדעתו הקדושה של הרבי להביא לסיומה, היה הרבי לוחץ על הזמזם מבלי שהאיש הניצב לפניו ידע על כך. או אז היה נכנס המזכיר לחדרו של הרבי ומורה לאיש הנמצא שם לצאת. לעתים היה משמש הזמזם בתפקיד הפוך: המזכיר היה לוחץ עליו וזה היה משמיע צפצוף כאות לחסיד שנמצא בקודש פנימה כי עליו למהר ולצאת כי תם זמנו.

במשך עשרות שנים הייתה היחידות ההודמנות האחת והיחידה שבה יכול היה אדם מן השורה לדבר עם הרבי. בניגוד מוחלט לכל

עשרות שנים הוא היה שם. ניצב על מכונו. בפרוודור צו המידות של גן עדן התחתון, סמוך ונראה אל החדר שמעברו השני של הקיר המעוטר. גן עדן העליון בפי חסידים מדור לדור. שני לילות בשבוע הקדיש הרבי במשך עשרות שנים רצופות ליחידות לכל דורש. ובכל אחד מהלילות הללו, מתחילתו ועד תומו, קידם את פני הבאים מזכירו הנאמן.

חסידים ואנשי מעשה. שועי ארץ ודלת עם. בני תשחורת ככרי שיבה. זוגות צעירים ומבוגרים שמבקשים להיפקד בפרי בטן. חתנים וכלות שניצבים נרגשים לקראת הרגע המכריע בחייהם. בחורים צעירים שמתחבטים בסוגיות שיכריעו את גורלם. שלוחים מכל כנפות הארץ שבאים הנה לקבל הדרכה מעשית וכיוון דרך בצמתים קריטיים. רבני קהילות בכל ארצות הפזורה שמבקשים לשמוע ולהשמיע. יהודים בשנות העמידה, כאמצע החיים, כמו לקראת פרישה, שתולים את כל ייבם במפגש הזה ובמה שיתחולל ברגעיו הספורים. בעלי תפקידים ציבוריים ברמות ובזירות שונות שהמפגש הזה עתיד לשנות את חייהם. קשי יום כמדושני עונג. דלים ורשים לצד אילי הון.

את כולם קידם ר' לייבל. פניו חמורות סבר, בידו רשימה ואין

חסידים ממתינים לתורם להיכנס לתוך חדרו של הרבי. אצל הפתח, מזכיר הרבי הרב גרונר | jem

"בלילה יחידות, עד שעה 3 בערך. באמצע היחידות, כשהייתי אצל דלת חדרו, קרא לי. נכנסתי ונתן לי מברק לשלוח. ואמר: מ'דארף זעהן דאס גלייך אפשיקען, אפשר וועט נאך אנקומען דארטן פאר שבת (יש לשלוח זאת מיידית, אולי זה יוכל להגיע אל היעד לפני שבת)"

עצמו מעדיף שרק מי שאכן זקוק לכך ייכנס ליחידות אך לא מעבר לכך.

ביומנו של הרב גרונר, אותם יומנים עמוסי חוויות שאצר בקודש פנימה במשך כל השנים, במכתמים קצרים, בשורות בודדות ששורבטו באישון לילה או לפנות בוקר לאחר יום עמוס, חוזרת על עצמה שוב ושוב התיבה "יחידות". אין יום יחידות שאינו מונצח בעשרות היוםנים הללו. בדרך כלל מצוינת שעת סיום היחידות. לעתים יהיה כתוב שם, "בשעה 4 לערך", כשהכוונה היא כמובן לארבע לפנות בוקר יום המחרת. ולעתים גם שמונה ושמונה וחצי בבוקר.

כך, למשל, ביום שלישי כ"ח בטבת תשי"ט, כותב הר"ל ג' ביומנו: "בלילה יחידות, עד שעה 3 בערך. באמצע היחידות, כשהייתי אצל דלת חדרו, קרא לי. נכנסתי ונתן לי מברק לשלוח. ואמר: מ'דארף זעהן דאס גלייך אפשיקען, אפשר וועט נאך אנקומען דארטן פאר שבת (יש לשלוח זאת מיידית, אולי זה יוכל להגיע אל היעד לפני שבת)".

בשעה אחת-עשרה, מספר הר"ל ג' ביומנו, "לא היה את מי להכניס ליחידות, הכנסתי ה'צעטלין' (כלומר, את הפתקים שנערמו על שולחנו של המזכיר מאת חסידים שונים שכתבו לרבי, מי בשאלה חשובה, מי בבקשת ברכה ומי בפדיון נפש) ושאלני על דבר המברק (כלומר, הרבי התעניין בדבר המברק שאת שליחתו הטיל הרבי עליו שעה קלה קודם לכן) ואמר שחודקוב ייכנס כעת עם ה'צעטלין' שלו (שהרב חיים מרדכי אייזיק חודקוב, ראש המזכירות, ייכנס לרבי עם הפתקים שנערמו על שולחנו שלו).

"בינתיים בא הרב ס. שיחי' ושוב נכנסתי ושאלתי אם להכניס אותו. ואמר כ"ק: 'בטח אצלו עניין יותר ארוך, ואצל חודקוב עניין קצר או ארוך, זאל חודקוב גלייך אריינגיין עם ה'צעטלין' (שהרב חודקוב ייכנס תחילה עם הפתקים)".

אדמו"ר חב"ד-ליובאוויטש שקדמו לדור השביעי, הנהגתו בקודש של הרבי הייתה חתומה, גבוה מעל גבוה, מבלי שתהיה אפשרות כלשהי לחסיד כמו ליהודי כלשהו ליצור מגע בלתי אמצעי עם הרבי. בשום מועד ובשום סיטואציה, לא בהיכנסו לתפילה ולא בעת התנועות או בכל שעה אחרת, לא ניתן היה לדבר עם הרבי. כל נשכח: מעמדי חלוקת השטרות לצדקה מדי יום ראשון החלו רק בשנים המאוחרות ביותר ("א ניסן תשמ"ו). עד אז זה לא הייתה כזאת.

כתוצאה מכך, הייתה היחידות משאת נפש של רבים מספור. עבורם הרגע הזה, שלרוב היה פעם בשנה בלבד, בהתקרב יום הולדתם, זיקק אליו את כל מאווייהם. נוצר אפוא לחץ עצום ותור אינסופי של המבקשים לחלות את פני הרבי ולזכות להיכנס ליחידות.

האחריות שרבעה על כתפי הרב גרונר הייתה עצומה, בלתי ניתנת לעיכול ודואלית: מחד, לספק את מבוקשם של רבים מכל ארבע כנפות הארץ לזכות ולהיכנס ליחידות. מאידך, לצמצם ככל שרק ניתן את משך השהות של כל יחיד ביחידות. קיצור הזמן היה חיוני ביותר משתי סיבות: לגרום לכמה שיותר יהודים להיכנס פנימה ובד בבד לחוס על זמנו היקר מפז של הרבי.

הגיעו הדברים לידי כך שדווקא בניו של הרב גרונר חשו עצמם כמקופחים כביכול. שח הרב מנחם מענדל גרונר, בנו של מזכיר הרבי והוא עצמו משלוחי הקודש של הרבי לארץ הקודש ומנהלה הרוחני של ישיבת תומכי תמימים בקריית גת: "כשהיינו ילדים בני שמונה ותשע, חברים שלי ושל אחי התאום, הרב יוסף יצחק, היו באים לכיתה ומשתפים בהתרגשות עצומה את החוויה לה זכו כשנכנסו ליחידות לרגל יום הולדתם. אמרנו לאבא: כיצד זה יתכן שדווקא אנו, בניו של מזכיר הרבי, לא יכולים לחלוק את אותה זכות עילאית שהיא מנת חלקם של חברינו. ואבא היה נענה ואומר: אינכם יודעים עד כמה הדבר גוזל מזמנו של הרבי ועד כמה הרבי

אוצר צ'יך

לראות, לשמוע, להחכים.

משחק ייחודי עם אוצר של ערכים יהודיים מלא בתוכן
שיעניק שעות של חוויה חינוכית לילדים

שירי קופלה
להאזנה +
שטח אחסון

ציורים לצביעה
במגוון נושאים
ומושגים

מגוון מצגות
של סיפורי צדיקים
לקריאה והאזנה

2 מיקרופונים
לשירה בליווי
פסקול מוזיקלי

לקבלת פרנספקט הסבר
שלחו מייל: r@waxb.co.il
לרישה באתר: www.mwaxb.co.il
מוקד שיווק לחנויות 03-6154906

להזמנות חייגו עכשיו:
077-997-1734

הרבי מכין עצמו ל'יחידות'

עיון ביומניו האוטנטיים של הרב גרונר מגלה עדות מדהימה ומבהילה שעד כה טרם פורסמה ואיש לא ידע על עצם קיומה. עדות זו חושפת לראשונה את סדר העבודה שבו נקט הרבי, בכל פעם מחדש בטרם החלה יחידות.

בשנים הראשונות של הנהגתו בקודש, הייתה היחידות נערכת שלוש פעמים בשבוע במשך שעות ארוכות אל תוך הלילה. בשנים מאוחרות יותר, פעמיים בשבוע הייתה יחידות.

סדר זה של היחידות נמשך עד שנת תשמ"ב. אז, מפאת הקהל העצום שהחל פוקד את בית חיינו, נערכו יחידות לקבוצות של חסידים, בתוככי חדרו של הרבי. מאוחר יותר נערכו היחידות במועדים כלליים וקבועים, לאחר חגים וכיוצא בהם, בהיכל בית המדרש הגדול של 770, לפי חלוקה כללית: יחידות לאורחים, יחידות לחתנים וכלות, יחידות לבני ובנות מצווה ויחידות לבחורים – 'תלמידי התמימים' (בי"א בניסן תשמ"ו, יום הולדתו הפ"ד של הרבי, החלה חלוקת השטרות לצדקה מדי ימי ראשון, בה ניצב היה הרבי על רגליו במשך שעות, מעניק לעובדים שטרות של דולר לצדקה ומאציל להם את ברכותיו הקדושות. כמה וכמה פעמים התייחס הרבי למעמד זה כאל יחידות).

כל פעם, רגעים אחדים לפני שהחלה היחידות, בעוד ראשוני העומדים להיכנס כבר ניצבים ב'גן עדן התחתון' וממתינים לרגע שבו ייכנסו פנימה – משתררת הייתה בחדרו של הרבי תכונה מיוחדת. את המתח ניתן היה לחתוך בסכין. תחושה של גורליות כמו ריחפה באוויר וניכרה היטב בכל תנועה בחזותו של הרבי.

כך זה נראה ותועד בידי הרב גרונר פעם אחר פעם: הרבי היה ניצב על רגליו כשפניו לעבר חלון החדר ופיו ממלמל. לא אחת ולא שתיים שהה הרב גרונר בחדר הרבי באותם רגעים טמירים. עם זאת, לא ידע הרב גרונר מה בדיוק דבבו שפתותיו הקדושות של הרבי במשך דקות ארוכות. לרגעים אחדים פקח את עיניו הקדושות ולעתים עצם אותן והמשיך באמירה. לקראת הסוף היה הרבי מוציא מכיסו מטבעות

ומשלשל לקופות הצדקה שהיו בחדר. לאחר מכן, היה הרבי מתיישב על כסאו ואומר: כעת ניתן להכניס את הראשון.

הסדר הזה – שזר לא ידע את פשרו ואת האותיות ההולמות אותו – שב על עצמו פעם אחר פעם. כל ערב של יחידות. עד היחידות האחרונה.

יום הולדתו של הרב גרונר חל בח' באייר. ויהי היום, בשנה אחת במועד הזה, בעודו שוהה בחדרו של הרבי במסגרת הכרוניקה השוטפת של עבודת הקודש, נפנה אליו הרבי לפתע ושואל אותו: הרי היום יום הולדתך. ר' לייבל הנהן בהתרגשות והרבי שאל: אתה חושב להיכנס ליחידות הלילה? הרב גרונר השיב בחיוב והרבי שב ושאל: האם הפתק שאותו תגיש ביחידות עמך? והמזכיר המופתע שוב השיב בחיוב. לנגד עיניו הקדושות מתדהמה, אמר הרבי: אם כן, למה לחכות עד הלילה. הנך יכול להיכנס עכשיו ליחידות.

באומרו זאת קם הרבי ממקומו והחל באותה הכנה שבה נקט לפני כל יחידות. תכף לאחר מכן, עבר לשבת בכיסא שבו יושב היה מעברו השני של השולחן, כבעת יחידות. כי זאת יש לדעת: מקום מושבו הקבוע והיומיומי של הרבי היה בצד השולחן. רק בעת יחידות היה הרבי יושב בחזית כותל המזרח של החדר

כשהנכנס ליחידות ניצב או יושב מולו. כשישב הרבי על כיסא היחידות, הרב גרונר הושיט לו את הפתק והרבי השיב אחת לאחת לשאלותיו ובירכו. כתום אותה יחידות פתאומית בעיצומו של יום, קם הרבי ושב למקומו ולדבר שבו היה שרוי.

הסיפור המפתיע הזה מקפל בתוכו שני מוטיבים שקשה להפריז בעוצמתם. בראש ובראשונה ניבטת מכל שורה במהלכו הקרבה הגדולה והבלתי אמצעית של הרב גרונר לרבי, המציע לו לזכות כאן ועכשיו ליחידות. באותה מידה מסגיר הסיפור הזה את יחסו הבלתי שגרתי של הרבי למעמד היחידות באשר הוא.

נכרי בחדר הרבי

פעם, נזכר הריל"ג (בנאום מיוחד שנשא בבית חב"ד בגבעתיים), התקשר אליי סנטור שאינו בן ברית וביקש שאסדר לו פגישה עם הרבי. נקבע לו תאריך ליחידות והוא הופיע בשעה היעודה ונועד עם הרבי. כצאתו נראה היה מבלבל וסהרורי. שאלתי אותו בעדינות אם מותר לי לדעת מה היה בחדרו של הרבי והוא השיב לי.

"אומר לך את האמת", שח הסנטור, "הייתה לי בעיה משפחתית סבוכה וחברים בקונגרס ששחתי לפניהם את צרתי אמרו לי כי היחיד שיכול לעזור לי הוא הרבי מליובאוויטש. אבל אני לא יהודי, הזכרתי להם. והם בשלהם: הרבי לא מקבל רק יהודים. גם גויים, גם אפרו אמריקנים, כולם באים לרבי והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. תתקשר למזכירות, הפצירו בי. וכך עשיתי. הופתעתי לגלות שהרבי השיא לי זה עתה את העצה הטובה ביותר שיכולה להתאים למצב שאליו נקלעתי. לא יכולתי להגיע אליה בכוחות עצמי".

אבל בכך לא תמה פגישת הסנטור עם הרבי. לפני שיצאתי, כך הסנטור, הרבי אמר לי: חכה ותשב על הכסא. אתה יודע שבמנהגן יש שכונה סינית (צ"נה טאון). נו?

שאלתי את הרבי ולא ידעתי לאן הוא חותר. והרבי המשיך: לפני זמן מה שמעתי שיש כמה תקציבים מוושגגטון ומהעיר אולבני והם לא מקבלים. והיות והם אנשים שקטים הם לא מרעישים עולמות ולא הופכים שולחנות. אבל אני סבור – אמר הרבי – שצריך לעזור להם. ומכיוון שאתה הנציג שלהם בקונגרס אני מבקש ממך שתורה לצוות שלך שיטפלו בעניין זה, כדי שהם יוכלו לקבל את התקציבים המגיעים להם. הרבי הפציר בסנטור שלא יאמר די בכך אלא שילווה זאת באופן אישי וידאג שהם יקבלו את התקציבים.

"אתה שואל אותי למה אני לא רגוע", אמר הסנטור למזכירו של הרבי. "ובכן, כמה מוסדות יש לרבי, מאות. כמה יהודים פונים לרבי, עשרות אלפים אם לא מעבר לכך. וכשאדם כמוני נכנס לחדרו, הדאגה שאינה נותנת לו מנוח אינה כרוכה בגורל מוסדותיו או מקורביו. דאגתו נתונה לגויים שהוא לא מכיר אותם. אני לא מאמין שיש סיני בציינה טאון שמכיר את הרבי. באותה מידה אני בטוח שהרבי לא מכיר שום סיני בשכונה הזו. למרות זאת, בהזדמנות הראשונה שהרבי יכול להושיט להם עזרה, הוא עושה זאת מיומנתו וללא היסוס. זה רבי אמיתי שדואג לכל העולם כולו".

שער הספר החדש, שהנך הראשון שלו עומד לראות אור בקרוב בע"ה

בתור הארוך ל'יחידות'

כזו היא עדות הממחישה היטב את הדיסוננס שבין שאיפתם העזה של חסידים לזכות ולהיכנס ליחידות לבין פועלו של מזכיר הרבי, בהתאם להוראה שניתנה לו על מנת לווסת את הסדר ולשמור על המינון הנכון שלו. כך מספר הרה"ח ר' יעקב הורביץ: באמצע חודש אב תשל"ז הגענו שלשה אברכים – הרב מאיר בר, שהיה אז מנהל בית ספר חב"ד בנס ציונה, הרב יוסף-שמחה גינזבורג רבו של היישוב עומר, ואני ששימשתי כמשפיע בשיבת 'אחי תמימים' בראשון לציון – לביקור בבית חיינו.

עם בואנו ל-770, נכנסנו למזכירות, וביקשנו מהמזכיר הרב גרונר להירשם ל'יחידות'. ידענו שבחודש אלול הרבי לא מקבל ל'יחידות', אך בחודש אב הייתה יחידות וביקשנו להתקבל.

הרב גרונר ענה שאמנם יש 'יחידות' אך הרשימה כבר סגורה. תשובתו זו הכאיבה לנו מאוד. במיוחד בהתחשב בעובדה שהגענו במיוחד מהארץ בשביל להיכנס ליחידות, והנה הרב גרונר מקשה את לבו ובחוסר התחשבות שכזו נועל בפנינו את הדלת שלא נוכל להיכנס לרבי ל'יחידות'. החלטנו לכתוב מכתב לרבי שבו הזכרנו את המאמץ הגדול שעשינו בהגעה מהארץ (בזמנו זה לא הי' קל כמו היום), וביקשנו שהרבי יורה לו להתחשב בנו ולהכניסנו. סיימנו את המכתב בבקשה נפשית "שהרבי ירחם עלינו כרחם אב על בנים", וציפינו לבאות. ידענו שהימים נוקפים לרעתנו. בערב ראש חודש אלול (כמו בכל ערב ר"ח) הרבי הי' נוסע לאוהל, ואילו בחודש אלול הרבי לא הי' מקבל כלל ל'יחידות'.

לאחר כמה ימים, קיבלנו בשורה טובה. הרבי הורה לרב גרונר להכניסנו ל'יחידות'. היה זה בכ"ח מנחם-אב, הלילה שלפני ער"ח אלול. נכנסנו אל הקודש בזה אחר זה. במהלך היחידות העניק הרבי לנכנסים סכום נכבד כ"השתתפות בנסיעה" – לראשון 400 דולר, לשני 500, ואילו לי, האחרון שנכנס, העניק הרבי סכום של 600 דולר (בסדר של 'מעלין בקודש') – כאמור, 'השתתפות בנסיעה'.

בתום היחידות פנה אליי הרבי ואמר: "און זאלסט קיין פאריבל ניט האבן אויף גרונר'ן, ווייל דאס האב איך אים געהייסן, אין דער צייט וואס מ'דארף זיך צוגרייטן אויף דעם נייעם יאהר" (ושאל תהי לך תרעומת כלפי גרונר, כי אני הוא שצויתי לו כן, בזמן שצריכים להתכונן לשנה החדשה).

העדות הבאה מתארת את העומס הרב ואת האנושיות הבלתי מובנת מאליה שהייתה נמהלת לתוככי אכיפת הסדר. הרב אריה

לייב כהן מתאר ביומנו משנת תשכ"א: לאחר תפילת מנחה הגעתי למזכיר הרב חודקוב ושאלתיו מתי אוכל להיכנס ליחידות. הוא ענה לי שאגש לר' לייבל וממנו אקבל את כל הפרטים. ניגשתי לר' לייבל ושאלתי מתי אוכל להיכנס ליחידות לרבי. הוא אמר לי שהיום בעז"ה אכנס לרבי והוסיף ואמר לי שמספרי בתור הוא 17. הוא נתן לי פתק שבו ארשום את שמי ואת שם אימי ומאיו עיר אני. התור ליחידות סודר בהגדרה. והוא המשיך לומר לי שהיחידות מתחילה בשעה 8:00 בערב וכי היום ייכנסו לרבי כ-40 איש. בשעה היעודה הגעתי ל-770, לערך בשעה 11:00. כשתורי התקרב, עמדתי בגן עדן התחתון והחזקתי ספר תהילים ביד ואמרתי תהילים בהתרגשות גדולה.

כשנכנס החסיד שמספרו היה 14, שאל ר' לייבל את החסיד שמספרו היה 15 האם הוא מוכן להיכנס. החסיד השיב כי עדיין אינו מוכן להיכנס. ר' לייבל שאל את החסיד שמספרו 16 האם הוא מוכן להיכנס, וגם הוא עדיין לא היה מוכן להיכנס. ואז ר' לייבל פנה אליי ואמר לי שלאחר יציאת החסיד שמספרו 14 אני אכנס.

ואילו אחד הבחורים, המכונים בעגה החב"דית תלמידי התמימים, שאמור היה להיכנס ליחידות לרגל יום הולדתו, שרוי היה בחדרו ולא הופיע בסדרי הלימוד בשיבה, במסגרת הכנתו הנפשית לקראת הרגע הנשגב. לקראת הצהריים הגיע ל-770. עם כניסתו פגש אותו הרה"ג ואמר לו כי יש הוראה שכל מי שהיה צריך להיכנס ליחידות לכבוד יום הולדתו לא יכנס. הרה"ג הביע את צערו על כך שלא עדכן אותו בבוקר, משום שלא ראה אותו בי'זאל'. הבחור שאל של מי ההוראה והרב גרונר השיב לו בסתמיות: "למאי נפקא מינה".

אותו בחור לא השלים עם הדברים וכיתת רגליו אל מנהל הישיבה הרב דוד רסקין כמו גם למזכיר הרב בנימין קליין ושאל אותם האם הם יודעים של מי ההוראה שלא להכניס ליחידות את אלו שהיו מיועדים לכך היום. הללו השיבו לו שאינם יודעים. הבחור קטע את התענית בה היה שרוי כנהוג ביום כניסה ליחידות. ר' פרץ ליין, שגם הוא היה אמור להיכנס ליחידות לקראת יום הולדתו, הגיע למזכירות ואמר לרב גרונר שהוא עדיין שרוי בתענית ושאל אם יוכל בכל זאת להיכנס ליחידות. הרב גרונר השיב לו בשלילה וציין: יש הוראה ואינני יכול לשנותה. האם זו הוראה של הרבי, שאל הלה ונענה בשלילה. אם כן, הרהיב עוז ושאל, של מי הייתה ההוראה. או אז נענה הרב גרונר ואמר: זו הוראה של המזכירות. מאוחר יותר נודע אכן לשניים כי הייתה זו הוראת הרב חודקוב שהותיר את נימוקו עמו. השניים, מסתבר, חשדו לשווא ברב גרונר שהחליט משום מה למדר אותם מיחידות באותו היום.

הרבי בשיחה עם הגר"מ אליהו והגר"א שפירא ב'יחידות'. מאחור, הרב גרונר | jem

לא לפני שטורח להקדים ולציין כי הרב גרונר "היה מאד קרוב לשלוחים, כל פעם שהיינו צריכים משהו הוא היה שם בשבילנו, לא תמיד זה היה קל". באומרו זאת ממחיש הרב קונין את הדברים: "כשהרבי חדל לקבל ליחידות את השלוחים במדינות אמריקה, ניגשתי לר' לייבל ואמרתי לו שאני חי משנה לשנה מהיחידות הזאת. הפצתי בו שייתן לי להיכנס. ודבריו נפלו אכן על אוזניו הקשובות. כשנכנסתי לקודש פנימה, קידם אותי הרבי בחיוך רחב ושאל: איך הצלחת לשכנע את לייבל להכניס אותך ליחידות, לאחר שכבר הודיעו על הפסקת העניין?".

לא מעטים מהבאים לחצרות קודשנו היו מבקשים לקבל תשובה בכתב מאת המזכירות על דבר היחידות שנכונה להם. בידינו מכתב אותנטי בכתב ידו של המזכיר הרב בנימין קליין, הנושא את התאריך א' באדר תשכ"ח אל "ידידי וכו' מנחם שי' וילהלם" (הלא הוא הגה"ח רבי מנחם וילהלם ע"ה, מחשובי נכבדי קהילת חב"ד בירושלים עיר הקודש): "לנכון קיבלתי מכתבך, שאלתי את ידידנו הרב לייב שי' גראנער ואמר שביום כ"ה אדר יהי' היחידות האחרונה שלפני פסח. בברכת כל טוב סלה, בנימין קליין".

התעלף בתוך החדר

וכך סיפר הרב גרונר בעצמו באחת ההזדמנויות: אחד מתפקידי אצל הרבי, שבזכותו רכשתי הרבה מאוד 'חברים טובים', היה לדאוג שיהודי שנכנס ל'יחידות' אצל הרבי, ייצא מהר ככל שאפשר. הייתי נכנס לחדר כדי לזרז את אותו יהודי לצאת, אך הרבי היה מסמן לי לצאת החוצה, כאומר, תן לו להישאר עוד.

בסיום היחידות, כאשר נכנסתי פעם לרבי, הרבי אמר לי שיש פסוק: 'דאגה בלב איש ישיחנה'. כשלמישהו יש דאגה והוא דואג לבטא את דאגתו, זה גורם לו לשחרור. וכפי שאומר הפתגם – אבן נגולה מעל לבו. "האנשים שישבו כאן וסיפרו את דאגתם" – אמר הרבי – "חשו את האבנים נגולות מעל לבם. בכל פעם שחזרו על בעייתם וסיפרו, עוד אבן ירדה להם מהלב. אז מדוע שאמנע זאת מהם?".

עבור הרבי – כל רגע הוא שנה, אבל כשמדובר בעזרה ליהודי, הרבי לא מסתכל על עצמו. הוא עצמו איננו קיים יותר. עבור מי שזוקק לעזרתו, הרבי ייתן את רגעיו ושעותיו כדי לעזור ליהודי.

בהזדמנות אחרת הבחיר הרב גרונר את מהותה של יחידות באמצעות הסיפור הבא: בשנת תשי"א, כשנודע לרבנית הזקנה, אשת הרבי הריי"צ, כי סדר קבלת היחידות אצל הרבי הוא מהשעה שמונה בערב עד לפנות בוקר, קראה שלושה מזקני החסידים: הרה"ח ר' שמואל לוויטין, הרה"ח ר' שלמה אהרן קורנובסקי והרה"ח ר' אליהו סימפסון, ואמרה להם: "איר זייט שופכי דמים" (הנכם שופכי דמים). שמעתי מחותני (הרבי הרש"ב נ"ע) שכאשר הרבי מקבל ליחידות הוא נותן את כל כולו עד טיפת הדם האחרונה. את דבריה סיימה באומרה: "אינני יודעת מה יקרה עם חתני אם היחידות ימשיכו בסדר הזה".

שב ומספר הרב מנחם מענדל גרונר: פעם נכנס אחד הבחורים ליחידות, ובעומדו לפני הרבי קלט לפתע כי הנה ניצב הוא פנים בפנים ביחידות מול עיניו החודרות של הרבי ונתקף באימה בלתי

נשלטת.

שניות אחדות לאחר כניסת אותו בחור לחדרו של הרבי, צפצף הזמזם בחדר המזכירות לאות שהרבי מבקש מהמזכירים שייכנסו פנימה. אבי התפלא מאוד שכן הבחור נכנס זה עתה. ואז, לנגד עיניו הנדהמות, ראה כי הבחור מוטל על הקרקע באובדן הכרה. מסתבר שמרוב התרגשות קרס הבחור תחתיו והתעלף. המזכירים נכנסו פנימה, הוציאו את הבחור החוצה ושם עוררוהו מעלפוגו והשיבו את נפשו. לאחר מכן התעניין הרבי בשלומם באמצעות המזכירות.

לכשתמצי לומר, הייתה זו היחידות הנעלית ביותר לה יכול היה לזכות אדם. לכל חושי ולכל תודעתו של הנכנס חדרה ההכרה כי

וכזה הוא סיפורו של בחור שבטרם הכניסה ליחידות נשאל על ידי הרב גרונר כמה זמן להערכתו ישהה בקודש פנימה. הבחור לא ידע להשיב על כך ומשך בכתפיו כלא יודע. הרב גרונר התעקש ואמר לו: זה תלוי כמה דברים כתבת בפתק שלך. הלה ציין כי כתב שני דברים קטנים. בתגובה אמר לו הרב גרונר, להערכתי, היחידות שלך תארך כעשר דקות. אם כן, תיכנס בעוד כחצי שעה-שעה. אותו בחור פנה לצאת מחדר המזכירות כשלפתע שב ופנה אליו הרב גרונר בשאלה: אתה עדיין בצום? משנענה בחיוב אמר לו הרב גרונר על אתר: אם כן, תיכנס מיד לאחר האדם שיצא עתה מחדרו של הרבי. סיפור זה מסגיר את האנושיות בה הייתה נמחלת מלאכתו הקשוחה של המזכיר, אשר יודע היה לשלב בחכמתו, חסד וגבורה, דין וגם רחמים כשנדרש היה לעוררם.

מספר הרב שמואל לו, שליח הרבי בלונדון: זכיתי להיכנס לרבי 28 פעמים ליחידות, בשנות ה'ד, ה'כ"ף וה'למ"ד. במרבית הפעמים זה היה בשעות ארבע, חמש ושש לפנות בוקר. היו מקרים רבים שבהם מישו היה נכנס, אבל הבא אחריו עוד לא הגיע. במקרה כזה המזכירים היו רצים ומוציאים מישו שייכנס לאלתר. תמיד ניצב אפוא המזכיר במקום ופיקח על המצב.

"הרב גרונר", מאבחן הרב לו, "היה איש קשוח. אם מישו היה נשאר מדי הרבה זמן בחדר, היו נותנים לו רמז לצאת. הרמז הגיע בשתי צורות. הראשונה הייתה הזמזם שצלצל על שולחנו של הרבי. השנייה הייתה שפתחו את הדלת ואז סגרו אותה. השלב הבא היה, שפתחו את הדלת ולא סגרו אותה. מכל היחידויות שלהן זכיתי, רק פעם אחת פתחו לי את הדלת, מי שעשה את זה היה ר' לייבל גרונר.

"הסיבה שהוא עשה זאת יש בה כדי ללמד עליו. זה היה במוצאי אסרו חג שמחת תורה תשל"ה. באותו לילה היו מאות אנשים ביחידות, בלי גומה. לא קשה לדמיין את המאמץ שנדרש מהרבי, אחרי שמחת תורה, הקפות, התוועדות, כוס של ברכה – לשבת ולקבל אנשים ליחידות. שמחת תורה חל ביום רביעי, ובליל של יום חמישי התקיימה היחידות שלי.

"בפתק שכתבתי הופיעו רק שתי שורות, ברכה לי ולמשפחה שלי, כי לא רציתי להטריח את הרבי. אבל הרבי החל לשוחח איתי בארוכה על אנשים מסוימים, על פרטים בעבודה שלי ונתן לי עצות שונות. התכוננתי ורציתי שתהיה זו יחידות של שתי דקות בלבד. לבסוף יצא שזו הייתה אחת היחידות הכי ארוכות באותו לילה והיא נמשכה על פני עשר עד 15 דקות. באותה פעם ר' לייבל פתח את הדלת, אבל הבעיה הייתה שלא אני זה שיזמתי את השיחה. כך שלא היה לי מה לעשות והרבי המשיך בדברו.

"למחרת, בליל שבת, לפני שהרבי ירד לקבלת שבת, ר' לייבל הגיע אלי ואמר לי: אתה לא מבין איזה לילה זה היה? מיד אחרי שמחת תורה! למה נשארתי כל כך הרבה? אמרתי לו: לייבל, כשאני

"אריק נעשה חיוור כמטפחת לבנה, וידיו החלו לרעוד. הוא הביט בי ושתק. הרבי אמר 'אם אתם לא רוצים לדבר על זה – אני אשתוק'. אריק אישר, והרבי סיפר לנו על מה נסוב הסכסוך. למעשה, רק אריק, אני והשר השני יודעים שיש בכלל סכסוך"

ביחידות אני אף פעם לא מדבר, המילה היחידה שאני מוציא מפי היא 'אמן' בסוף. אבל הרבי שאל אותי שאלות. כשר' לייבל שמע זאת, אמר שהוא מצטער. הוא לא ידע זאת. תגובתו הרשימה אותי מאוד. הוא יכול היה לדבוק בטענתו ולומר לי כי מכל מקום היה עליי לקצר את השיחה אולם במקום זאת הוא התנצל בפניי. היכולת לשלב גם את הקשיחות וגם את היחס האנושי בעבודה כזו היא יכולת מיוחדת.

"הוא היה עושה את העבודה שלו, שהייתה עבודה קשה ומאתגרת, וביצע אותה בצורה קשוחה וטובה, אבל עם זאת הוא ידע גם להתייחס יפה ולגלות הבנה".

וכך מספר הרה"ח ר' שלמה קונין, שליח הרבי בקליפורניה,

לא אחת ולא שתיים הייתה ה'יחידות' נמשכת עד אור הבוקר.
הרבי יוצא מהפתח הראשי של בית '770'

בכיסו ואילו הפתק שאותו הושיט לרבי היה ריק. נדהם כולו ניגש אליי האיש, סיפר לי את הסיפור ובידיים רועדות החזיק בפתק המקורי שנותר אצלו. עתה ידעתי, נענה ואמר, כעת אני מאמין לכל מה שמספרים על הרבי. כמו עיניי ראיתי רוח הקודש גלויה."

בליל של יום ט' בחשוון תשכ"ח, מספר הרב גרונר ביומנו, לא לפני שמציין: "הלילה יחידות מיוחדת עד שעה 1", כי הגה"ח ר' זלמן גורארי, נאמן בית רבי, אשר עמו נוהג היה הרבי לשוחח תדיר בגילוי לב נדיר ובלתי מצוי כלל, סיפר לו כצאתו מן הקודש שהרבי אמר לו: "בא מיר איז א שמחת תורה שטימונג און פארוואס איז בא אייך ניט אזוי". היינו: אצלי מנשבת אווירה של שמחת תורה, מדוע אצלכם אין זה כך.

האחרון שנכנס פנימה

בי"ג אייר תשי"ב נתבקש לבית עולמו אחיו של הרבי, ר' ישראל אריה לייב ז"ל. כידוע, נקט הרבי במאמצים כבירים על מנת להסתיר את דבר הפטירה מאמו הרבנית על מנת שלא להסב לה עגמת נפש (פירוט נרחב של גילויים הכרוכים בפרשה מפעימה זו, מופיע בפרק 'מאחורי הפרגוד' בספר זה). בדיוק באותם ימים, תוך כדי שהרבי יושב 'שבעה' על אחיו, בלאט, בחדרו הקדוש, ביקש אחד הרבנים להיכנס ליחידות לרבי. היות ואנשי סודו של הרבי נשמרו מכל משמר שלא לגלות את הדבר, לא אמרו לרב את סיבת הדבר וחמקו ממנו בדרכים שונות. הלה הרגיש כי מכסים ממנו את האמת וכי דוחים אותו בקש ונראה היה כי נפגע מכך.

זמן מה לאחר מכן גילו את אורו בדבר הסיבה שבעטיה נמנע מהמזכירות להכניסו אל הקודש פנימה באותם ימים. הלה הגיב כי כלל לא נפגע וכי אדרבה: היה מלא ביראת כבוד כלפי הרבי. שח הגאון החסיד רבי יצחק יהודה ירוסלבסקי, מזכיר בית-דין רבני חב"ד בארץ הקודש ורבה של נחלת הר חב"ד בקריית מלאכי: בכל פעם, לאחר צאתי מיחידות, הייתי משתף את הרב גרונר במה שזכיתי ושמעתי בקודש פנימה. בשנת תשמ"א, כליל

הוא ברגע זה ביחידות פנים בפנים עם הרבי. הוא התמסר כל כולו לרגע הזה עד אובדן הכרה. אין לך יחידות גדולה מזו.

בשנים הראשונות, סיפר פעם הרב גרונר, היה יהודי שהרבי אמר לו כי הוא יכול להיכנס ליחידות כל אימת שרק יחפוץ. הלה אכן נהג כך במשך כמה שנים. לילה אחד ראיתי שהלה ממתיך להיכנס ליחידות כרגיל כאחד האדם. התפלאתי קצת. לאחר מכן סיפר לי הרב חודקוב שהרבי ביקש למסור לו כי ירשום את עצמו ברשימה הרגילה, כדי שירגיש איך חסיד נכנס ליחידות.

ושוב מעשה באישה שנכנסה לקודש, ובתום היחידות כשפנתה לצאת מחדרו הקדוש של הרבי, פנה אליה הרבי לפתע ושאל: "מה עם הרגל?". לרגע לא הבינה את השאלה אך מיד התעשתה ונזכרה שחודשים אחדים קודם לכן, שברה את רגלה ובעלה הזכיר אותה במכתב לרבי. היא עצמה כבר הספיקה לשכוח מכך, אך הרבי, אחרי זמן רב, זכר כי הייתה לה לא מכבר בעיה ברגל (את הדברים סיפרה האישה לרב גרונר כצאתה מחדר הרבי).

היית במקווה היום?

ברוב ככל השנים שבהן קיבל הרבי חסידים ליחידות, נהוג היה כי לקראת יום הולדת נכנס כל החפץ בכך ליחידות. בשנת תשל"ג או תשל"ד החל הרב גרונר לצמצם את ההרשאות גם לבעלי יום ההולדת. לא מעטים הלינו על כך בהתייחסם לשינוי זה כאל גחמה אישית של המזכיר על דעת עצמו. מאוחר יותר, בהתוועדות ברבים, הודיע הרבי בקולו הקדוש כי היחידות לבעלי יום ההולדת תיפסק. או אז הרשה לעצמו הרב גרונר לגלות כי כל אותה שנה ביקש הרבי להפסיק זאת ורק מכוח הוראה זו פעל.

שב ומספר הרב מנחם מענדל גרונר: "היה זה בשנת תשל"ט. לפני היחידות, הורו לכולם בלי יוצא מן הכלל שאיש לא יכתוב לרבי יותר משתי שאלות. ההוראה הייתה גורפת ונגעה גם לאנשי

בי"א בתשרי תשכ"ט, כותב ר' לייבל ביומנו: "ליל יחידות עד שעה 8:45 בבוקר". באותה הזדמנות הוא מספר כי פלוני (ואולי היה זה הוא עצמו) נכנס לרבי והרבי הקדים ושאל אותו: "מתי ישנת? בין גברא לגברא?"

ציבור ולעסקנים. סיפר לי חותני-זקני, המשפיע רבי מנחם מענדל פוטרפס ע"ה: היו לי עשרה דברים בועים שביקשתי את הכרעת הרבי בהם ולא ידעתי את נפשי. אחרי מחשבות רבות סיננתי והותרתי את שני הנושאים הקריטיים ביותר.

"בהיכנס ליחדו של הרבי הגשתי את הפתק שבו כתבתי שני נושאים בלבד. הרבי הביט בפתק לרגע קט ותכף אמר לי: ר' מענדל, אתה יודע שאני יודע לקרוא בין השורות גם-כן. ותכף החל להשיב, בזו אחר זו, על השאלות שכלל לא העליתי על הכתב.

"כשסיפר זאת ר' מענדל הטעים ואמר: מעבר לכך שהיה זה מופת שמימי גלוי שהתרחש לנגד עיניי, בתשובות שבחר הרבי לענות הובהר לי איזה נושאים היו חיוניים ביותר מכל אלו שהיו מבחינתי על הפרק ואיזה פחות".

בהקשר זה סיפר פעם חסיד לריל"ג עם צאתו מיחידות את הדבר הבא. אודה ואבוש, אמר אותו חסיד. לא הלכתי למקווה בטרם כניסתי ליחידות. השאלה הראשונה שבה פתח הרבי, עוד בטרם הספיק להגיש לו את הפתק הייתה: "היית במקווה היום?". השפלתי את עיניי והשבתי בשלילה. והרבי שב שאל: "איך זה מתאים לך להיכנס בלי מקווה". כשסיפר זאת הרב גרונר ציין: מעולם לא שאל הרבי אדם שנכנס ליחידות האם היה במקווה. ויהי לפלא.

וכזה הוא סיפור נוסף שסיפר הרב גרונר: "יהודי ליטאי נכנס פעם לרבי ליחידות ובטעות הושיט לרבי פתק ריק, כשהפתק ועמו השאלות שאותן התכוון להגיש לרבי נותר בכיסו. הרבי התבונן בפתק והשיב לו על כל שאלותיו, אחת לאחת. עם צאתו מחדרו הקדוש של הרבי, קלט לפתע כי הפתק שבו כתב את השאלות נותר

הרב ראזין מרומניה". בכוונו לרבה הראשי של רומניה במשך שנים רבות, הרב משה רוזן. לאחר צאתו, מציין הרב גרונר ביומנו (כמו במקרים רבים מאוד של אישים חשובים), שאל הרבי, כמה זמן שהה עד שנכנס. "אמרתי כחצי שעה. שאל אם מי שהוא דיבר איתו. אמרתי: אני. ושאל: אם היה במשרד הגדול דארטן דרייען זיך אלע (שם מסתובבים כולם) ועשה תנועה של אי שביעות רצון". עדות זו וגם אלו שיבואו בעקבותיה מוצאות להן ביטוי והד בפעמים רבות מספור ביומני הרב גרונר שמהם ניתן ללמוד כי כצאתם של אישים רמי דרג מחדרו של הרבי, משוחח היה הרבי עמו בהזדמנות הראשונה שנקרתה ומבקש להציל מפיו רשמים

הרבי התעניין מי העניק לשרת את הכיפה שחבש לראשו בעת כניסתו לחדר הרבי. "אמרתי שהוציא מכיסו. ושאל מיט וואס איז ער געקומען? (עם מה הוא הגיע למקום?) אמרתי: עם כובע שחור. וגם מזה הי' לכ"ק אד"ש הנאה"

ששמע מפיהם על השעה שבה היו בחדרו של הרבי. את הסיפור הבא סיפר הרב גרונר: אריאל שרון, לימים שר וראש ממשלה בישראל, הגיע לרבי כמה פעמים במשך השנים. באחת הפעמים הגיע עם אשתו ע"ה ועם אמו הזקנה. אמו שאלה אותו כמה זמן הוא מתעתד להיות בחדרו של הרבי, והוא שיער כרבע שעה. כולם נכנסו פנימה, וכעבור עשר דקות יצאה האם בעוד מר שרון ורעייתו נשארו בקודש פנימה. חלפה חצי שעה, חלפה שעה, שעה וחצי, ורק אז יצאו השניים. שאלה אותו אמו: "זו הייתה רבע שעה?". אך הוא ענה: "הרבי אשם, לא אני".

בינתיים ניגשה אליי הגב' שרון ואמרה: "הרב גרונר, בוא רגע הצדה, אני רוצה לספר לך משהו. שמע, אנחנו יהודים לא דתיים. שמענו שחסידים אומרים שלרבי יש רוח הקודש והוא יודע סודות, אבל אצלנו זה לא התקבל. אספר לך מה היה כאן הערב ב'יחידות'. יש לנו בעיה עם אחד הילדים, וחשבנו שהרבי יוכל לטפל בה. שאלנו את הרבי על כך, הוא ענה תשובה וכבר ביקשנו לצאת, אבל אז פנה הרבי לאריק ואמר: 'למה אתה לא מדבר על העניין הפרטי שלך? אני יודע שיש סכסוך בינך לשר אחר בממשלה. זה לא טוב שיש סכסוך בין שרי הממשלה'.

"אריק נעשה חיוור כמטפחת לבנה, וידיו החלו לרעוד. הוא הביט בי ושתק. הרבי אמר 'אם אתם לא רוצים לדבר על זה – אני אשתוק'. אריק אישר, והרבי סיפר לנו על מה נסוב הסכסוך. למעשה, רק אריק, אני והשר השני יודעים שיש בכלל סכסוך ומה נושא. מעולם לא כתבתי על כך לרבי, גם אריק לא, והשר הנוסף – ידוע לנו בוודאות שאין לו קשר עם הרבי.

"כשהרבי סיים, שאל 'אני אומר נכון או לא?'. אריק אישר ואמר: 'הרבי יודע היטב מה שהיה'. ואז ייעץ לו הרבי מה לעשות – חזר הסיבה שהשתהינו בפנים זמן רב כל כך". הגב' סיכמה באומרה: "הרבי נמצא בברוקליין ויודע בדיוק מה נעשה אצלנו בירושלים".

וכזה הוא תיאור אותנטי ומאלף, מתוך יומנו של הרב גרונר, ביום ה' ב' באדר ב' תשכ"ב, על יחידות יוצאת דופן של משה שרת, ששנים אחדות קודם לכן כיהן כראש ממשלת ישראל ובאותם ימים היה יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית. מפאת חשיבותו של האיש, נכנס הלה לחדרו של הרבי באמצע היום ולא במהלך ליל היחידות שהיה באותו לילה.

וכך כותב הרב גרונר ביומנו: "בשעה 4:20 נכנס משה שרת, בלוויית דוד ריבלין (שהיה אז קונסול ישראל בניו יורק). שהו שם עד שעה 5:10. בצאתם שאלתם על דבר הביקור, ומשה שרת אמר שהייתה שיחה לבבית והרבי הוא בקי בחדרי חדרים, ומקווה שזוהי פגישה הראשונה ולא האחרונה".

"בלילה", ממשיך הרב גרונר לתאר, "כשהיה הפסק ביחידות, כי התאחרו הנכנסים, שאלני איך עבר עם הנ"ל". כלומר, הרבי שאל

היחידות שנועד לי, היו כמאה ושמונים איש. מדי פעם הייתי ניגש לרב גרונר ושואל מתי התור שלי והוא היה משיב כנגדי: יש לך עוד זמן. כשרק שלושה אחרונים נותרו, עדיין אמר לי, עוד מעט. בסופו של דבר הייתי האחרון שנכנס באותו לילה.

"לבי אמר לי כי יש דברים בגו. אכן באותה יחידות קיבלתי מהרבי שורה של הנחיות רבות משמעות שמלוות אותי עד עצם היום הזה. בין היתר, שב הרבי ואמר לי את אשר אמר לי כבר בשנת תשל"ט: אתה הנך כמו הסנהדרין שהיו חגורים בשלשלאות של ברזל ומסתובבים לתקן את ישראל. זה התפקיד שלך. באותה יחידות הרעף הרבי על ראשי ברכות מיוחדות".

סיפר המשפיע הישיש מצפת הרה"ח ר' משה אורנשטיין: במשך השנים הגעתי מספר פעמים לבית חיינו, ובכל פעם הצלחתי לסדר שאכנס גם ליום הולדתי, ולאחר מכן שוב לקראת הנסיעה לארץ הקודש. בחול המועד פסח תשל"ד הגעתי לחצר הרבי, ולקראת יום הולדתי ביקשתי מהרב גרונר לקבוע עבורי תור ליחידות.

"הרב גרונר זכר לי את השנים הקודמות בהן זכיתי להיכנס מספר פעמים ולא הסכים לאפשר לי להיכנס בשום אופן. הדבר הציק

לי עד מאוד. באותם ימים הכניסה לקראת יום ההולדת הייתה מובנת מאליה ולפתע אני נתקבל בסירוב מוחלט. כשנוכחתי לדעת כי הנני נתקל בחומה בצורה, ישבתי וכתבתי לרבי כי קרב ובא יום הולדתי ואין מתירים לי להיכנס ליחידות וכתוצאה מכך הנני שרוי

הניאס והשולחן שבה קיבל הרבי רבבות אלפי יהודים ל'יחידות' במשך עשרות שנים

בצער גדול.

"כעבור זמן קצר זכיתי לקבל את מענה קודשו של הרבי. הרבי כתב על הפתק שכתבתי סימן תמיהה (סימן שאלה וסימן קריאה) וכתב: 'והרי זה כאילו נכנס שהרי מצידו לא היתה מניעה, וקל להבין'.

במספר מילים מופלאות אלו מקופל מסר חד וברור לכל חסיד באשר הוא: הרבי שואל בסימן תמיהה, על מה אתה מצטער? והרי נכנסת ליחידות – אם אתה מצדך מוכן ומזומן להיכנס ליחידות, אני נותן לך את היחידות, וכל ההמשכות של היחידות מגיעות ונמשכות.

בקי בחדרי חדרים

בערב שבת קודש י"ט באדר א' תשכ"ב, כותב הרב גרונר ביומנו על ליל היחידות: "בין הנכנסים, אתמול לילה ליחידות, היה גם

את מזכירו איך הסתכם ביקורו של מר שרת אצל הרבי באותו יום, מזווית ראותו. "אמרתי ששאלתי כנ"ל. ושאל אם שאלתי את מ.ש. או ריבלין. אמרתי: ששאלתי את ריבלין אבל מ.ש. ענה".

"ושאל אם הוא אנגעצויגענער". הרבי שאל האם היה מר שרת מתוך. "אמרתי שהרושם שאינו כך, אלא אדרבא. וכן סיפר אשר הקונסול אשל היה מזכירו הפרטי לפנים. אח"כ שאל: אם כן סיפר וואס איך האב פון אים געמאכט?". הרבי שאל: אם כן, האם סיפר מה 'עשיתי' ממנו? "אמרתי ששאלתי את ריבלין ואמר לי איזה דבר אבל לא הספקתי להבינו והנ"ל מיהר לצאת".

"אח"כ שאל: אם התלמידים עשו טומעל (בלגן, בל) בנתינת שלום, או שלא ידעו מזה". הרבי התעניין לדעת האם תלמידיה שיבה חולל דרמה מעצם הופעתו של האורח בבית חיינו או שלא ידעו מיהו. "אמרתי שאחרי צאתו ניגש לפתח בית המדרש וריבלין שאלו אם רוצה להיכנס ואמר שאז יהיה ביטול תורה דברים ואינו רוצה. ושאל בתמהון: האם כן אמר? זייער פיין (יפה מאוד). ונהנה מאוד מתשובה זו". כלומר, הרבי הביע שביעות רצון מדבריו של שרת שאינו רוצה להיכנס לתוך ההיכל העמוס בתלמידי ישיבה משום שיהיה זה ביטול תורה דברים.

"שאל מי נתן לו המקיף (יארמולקע)". הרבי התעניין מי העניק לשרת את הכיפה שחבש לראשו בעת כניסתו לחדר הרבי. "אמרתי שהוציא מכיסו. ושאל מיט וואס איז ער געקומען? (עם מה הוא הגיע למקום?) אמרתי: עם כובע שחור. וגם מזה הי' לכ"ק אד"ש הנאה". גם עובדה זו הסבה לרבי נחת רוח.

עד אור הבוקר

כל מי שזכה להיכנס ליחידות בקודש פנימה, גם אם זה היה בשעות הלילה הקטנות ואף בשעות שבהן כבר עלה השחר, הייתה בפיו עדות אחת, שכל אחד ביטא אותה בסגנונו: הרבי קידם את פני הנכנס משל רק לו הוא ציפה. שמע את אשר על לבו, שוחח עמו והשמיע את דברו – כמו לא היה לרבי דבר בעולמו, על כל הכרוך והגלום בכך כשבמלאך ה' צבאות עסקינן, אלא האיש הבודד שנכנס זה עתה אל תוככי היכל.

עם זאת, עדותו של הרב גרונר, המוצאת לה ביטוי פעמים רבות מספור ביומנו, מספרת כי ברגע שבו הייתה תמה היחידות ואחרון הנכנסים היה עוזב את היכלו – לאות הייתה מתפשטת על ארשת פניו הקדושות של הרבי עד כי לא ניתן היה שלא להבחין בכך.

עדויות בודדות למעמסה האדירה שהייתה כרוכה בכך, מזווית ראות קודשו של הרבי, ניבטות, זעיר פה וזעיר שם, ביומנים. כזה הוא, למשל, קטע מן היום הנושא את התאריך "יום ראשון י"א תשרי תשכ"ח". לפי היום, כשהרב חודקוב הכניס את הרשימה (בכל פעם, יממה לפני היחידות היה הרב חודקוב מגיש לרבי רשימה שמית מדויקת של כל העתידים להיכנס לחדרו ליחידות ביום המחרת), "התפלא על מספר הנכנסים ואמר: אזוי פיל?". כלומר, הימים הם ימי חודש תשרי העמוס באורחים שבאים לחצרות קודשנו. ומכל מקום תמה הרבי לנוכח הכמות העצומה של החסידים המבקשים להיכנס לחדרו הקדוש.

כך מתוארים באותנטיות הדברים ביומנו של הרב"ל ג': "ואמר חודקוב שמחר שוב ישנה רשימה כזו. ואמר: מארגן אויך יחידות (מחר גם יחידות)? הלא זהו היארצייט של אדמו"ר מהר"ש. אם אפשר לבטל זה. ואמר חודקוב שכבר הבטיח וכו'. ואמר אד"ש: באם אי אפשר, אי אפשר. ואמר חודקוב שחשבנו לסדר כמה לאחר חג הסוכות. ואמר אד"ש: אולי אפשר להעביר כולם אחרי החג. ואמר חודקוב שישנם הנוסעים תכף אחרי החג".

התיאור הזה אינו מותיר מקום לספקות באשר לעומס האדיר המוטל על כתפיו הקדושות של הרבי באותה שעה. הרבי אף מהין לבקש שמא יידחו כל הנכנסים בקודש לאחר חג הסוכות ושמחת תורה שבעקבותיו. אולם הרב חודקוב אינו מתכוון להרפות ומבהיר לרבי כי מעבר לכך שכבר הבטיח לאנשים שונים להיכנס, יש בהם לא מעטים המתעתדים מיד לשוב אל מחוז חפצם. והרבי כמו משלים עם המצב ומקבל את הדין.

שנה אחת, שח הרב גרונר תחת אחד השיחים, הגיעו כאלף ושש מאות אורחים מכל העולם כדי לחגוג את חודש תשרי עם הרבי.

באחד מימי חול המועד סוכות אמר לי הרבי: אחרי שמחת תורה או שבת בראשית, האורחים נוסעים הביתה, ולפני שהם חוזרים אני רוצה לראות אותם. מדובר היה בזמן קצר מאוד. אמרתי: אלף שש מאות איש בלילה אחד? איך נוכל לעשות זאת? הצעתי לחלק את היחידות לשני לילות – חלק ביום שלישי בלילה וחלק ברביעי בלילה. והרבי סבר וקיבל.

ערכתי גורל מי יכנס בלילה הראשון ומי בלילה השני. הרבי החל את היחידות בשמונה בערב וסיים למחרת בשעה עשר וחצי בבוקר. ארבע עשרה שעות וחצי ללא הפסקה. לאחר מכן נכנסתי לרבי ואמרתי שיש לי בקשה. "מה בקשתך?", שאל אותי הרבי.

אמרתי לרבי שלא ציפיתי שהיחידות תימשך עד שעה מאוחרת כל כך, ולכן הייתי מבקש לדחות את ליל היחידות השני מרביעי בלילה לחמישי בלילה. "מדוע?", שאל הרבי. "כדי שיהיו לרבי כמה שעות למנוחה", השבתי.

הרבי אמר שהרעיון הוא טוב מאוד אבל ביקש לפרט את הנגזרות של החלטה זו: האנשים כאן שמכים ליחידות מתגוררים מעבר לים. אם אנחנו דוחים את היחידות ליום חמישי, היהודים הללו לא יוכלו לחזור הביתה לשבת שכן הם יתעכבו בגלל היחידות. בארץ ישראל יום ראשון הוא יום עבודה רגיל. זאת אומרת שאם הם לא יכנסו ליחידות הערב אלא רק ביום חמישי, הם יצטרכו להישאר פה לעוד שבת, ולא יוכלו להיות עם משפחותיהם לשבת, והאורחים מארץ ישראל יפסידו עוד יום עבודה.

"האם אתה מצפה ממני לעשות כזה דבר?" שאל הרבי אותי ועל אתר חרץ: "אין שינויים. הערב בשמונה אנחנו מתחילים שוב את היחידות".

ביום רביעי בבוקר הרבי התפלל, הלך הביתה לשעות ספורות, חזר, התפלל מנחה, ומיד אחרי מנחה הרבי חזר לסדר יומו הרגיל שכלל לימוד תורה, קריאת מכתבים, כתיבת תשובות ועוד. כאשר הגיעה השעה שמונה, החלה היחידות שהסתיימה ביום חמישי בשעה 11 בבוקר – חמש עשרה שעות ברצף.

עיון ביומנו של הרב"ל ג' מלמד כי לא היה זה חזון נדיר. כך למשל ב"א בתשרי תשכ"ט, כותב ר' לייבל ביומנו: "ליל יחידות עד שעה 4:45 בבוקר". באותה הזדמנות הוא מספר כי פלוני (ואולי היה זה הוא עצמו) נכנס לרבי והרבי הקדים ושאל אותו: "מתי ישנת? בין גברא לגברא?".

היו פעמים שבהן הייתה יחידות בשעות היום, ככל הנראה בשל הקהל הרב של האורחים. כך, למשל, ביום כ"ח בתשרי תשכ"ט, לפי יומנו של הרב"ל ג', נערכה יחידות מהשעה 2:45 אחר הצהריים עד השעה שמונה בערב. עם זאת, נראה שהדבר לא היה לקורת רוחו של הרבי ואולי אף ההפך מכך. "בין גברא לגברא", מספר הרב גרונר ביומנו, שאל אותו הרבי, "ווי שפעט וועט מען מיר דא האלטן? ביז פארטאג?! אין מיטן נאכט?! (עד מתי יחזיקוני כאן? עד לפנות בוקר? עד חצות הלילה?) ונאנח. מבהיל.

לעתים, גילח פעם הרב גרונר, בתומו של ליל יחידות ארוך, כשהייתי נכנס לחדר, היה הרבי מרים ידיו הקדושות ואומר כשואל: עכשיו אני יכול לנוח? ביטוי זה מסגיר היה את המאמצים הרבים שהיו כרוכים בכל השעות הרבות מספור של לילות היחידות.

מנגד, פעם בעיצומה של קבלת אנשים ליחידות, נתקף הרבי שיעול יבש, שנשמע היטב גם מעברה השני של הדלת. הרב"ל ג' מיהר להכין לרבי תרמוס תה וביקש להגישו לרבי, אולם הרבי ויתר על התה ורמז למזכיר לצאת מן החדר. לפנות בוקר, כשתמה קבלת האנשים, הסביר הרבי למזכירו: איך אני יכול להרשות לעצמי לשנות תה, בעוד אנשים ממתינים בחוץ? נענה המזכיר ואמר ששתיית כוס תה אורכת דקה אחת, וכי הדבר נחוץ לבריאותו של הרבי. הגיב הרבי: "שתיית כוס תה חם אורכת שש דקות. וכי יעלה על הדעת, שאני אשב ואשתה תה ובחוץ יכחו אנשים שש דקות באמצע הלילה?".

וכמים הפנים לפנים – הרה"ח ר' שמואל (סס) מלמד מספר: "כתום ליל היחידות, פעמים רבות הייתי מסיע את הרב גרונר הביתה. שמתי לב שגם כאשר לא ישן והיה עייף אחרי לילה ארוך ומתיש, לא נח ולא שקט עד שהיה מודא כי לכולם יש טרמפ הביתה. רק אז היה נכנס לרכב ופורש לביתו לשעות אחדות".

תם ולא נשלם פרק מאלף המעניק הצצה בלתי אמצעית לעבודתו בקודש של מזכיר הרבי, בעומדו לפני הרבי בלילות היחידות הארוכים. ■

נשמרתא דאורייתא

ביאורים מתורת חב"ד לדרף היומי

פסחים נו-טט

יחודא עילאה

אנשי יריחו .. היו בורכין את שמע .. שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (פסחים נו, א)
ביאור העניין הוא דהנה בוזהר (בהקדמה, יב, א) אמרו ששמע ישראל הוא יחודא עילאה, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הוא יחודא תתאה.

וההפרש בין יחודא עילאה ליחודא תתאה הוא, שיחודא עילאה הוא הביטול האמיתי של העולמות לאחרותו יתברך, וההשגה איך שכולא קמיה כלא חשיב, וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון בשווה קודם ההשתלשלות ואחר ההשתלשלות, וכמ"ש אני הוי' לא שניתי, שאין שום שינוי בין קודם הבריאה לאחר הבריאה, והיינו משום שכל ההתהוות וחיות העולמות אינה אלא מהארה בעלמא שאינו נוגע לעצמותו כלל ולכן אין העולמות תופסים מקום לגבי אור א"ס כלל, וכמו זיו השמש, שלמטה עיקר המאיר הוא זיו השמש, שהוא המאיר לארץ ולדרים עליה, והיינו מפני שלמטה הוא אחרי צאתו מכדור השמש, אבל זיו השמש כמו שהוא בגוף כדור השמש, אינו תופס מקום ואינו עולה בשם זיו כלל.

וזהו מה שאמרו (ברכות יג, ב) בפרוש כוונת ה' אחד "כיון דאמליכתייה למעלה ולמטה ולארבע רוחות השמים, תו לא צריכת", היינו שז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם גם לאחר שנבראו ונתהוו, הרי הם בטלים ומיוחדים בתכלית באור איך-סוף ב"ה.

אמנם בחינת הביטול דיחודא תתאה הוא כמו שהוא לגבי הנבראים ששם אלקים מסתיר לגביהם, ו"הן הן גבורותיו", דעם היות שבאמת מאיר אור הוי' ממש על הנבראים, מכל מקום הוא מעלים ומסתיר את עצמו שלא יהיה נרגש בנבראים, ועל-ידי זה הם נמצאים בבחינת מציאות יש, וכמבואר בשער היחוד והאמונה פ"ד, והדעת וההתבוננות בזה הוא דעם היות שנעשה בבחינת מציאות יש מכל מקום הרי יש כח אלקי שמהווה מציאותו, ובכל אחד ואחד יש אור אלקי המחיה אותו תמיד כו'. וזהו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שהוא דרגת האלקות המחיה את מציאות העולמות.

והנה מבואר בספרים שצריך למסור נפשו באחד, ואין הכוונה על קידוש השם בפועל ממש בלבד לכומר וחרב בידו, אלא גם ברוחניות, והוא ביטול הנפש להתכלל באור ה' אחד והוא על ידי התבוננות בעניין יחודא עילאה הנ"ל, דזהו שמע ישראל שהוא מלשון הבנה שהיא התבוננות בגדולת איך סוף ב"ה איך שהוא אחד כמו קודם שנברא העולם בלי שום שינוי כמ"ש אני ה' לא שניתי, דהיינו שהעולם ומלואו בטל במציאות ממש ושם אין ואפס עליהם וכמאן דליתנהו דמא, עד שרק הוא ית' לבדו הוא הנמצא וזהו אחד, ואי לזאת ולא תחללו את שם קדשי כו' שלא לעשות מקום חלל להיות דבר נפרד ממנו ית' וממילא בטילים כל התאוות והישות ולגרמי', מאחר שאין עוד מלבדו ממש, וזהו עניין המסירת נפש באחד, שכשיתבונן איך שהוא ית' אחד כנ"ל, יומשך מזה המסינ' להבטל מכל בחינת לגרמיה כו'.

אמנם מצד ההתבוננות דבשכמל"ו לא יבוא לביטול הרצונות לגמרי, מאחר שכל עבודתו וההתבוננות שלו הוא בהכוח האלקי המהווה את היש, הרי יש כאן מציאות יש, ואיך יהיה בעבודה זו ביטול כל הישות לגמרי. וגם אם תהיה העבודה הזאת אמיתית בעצמה, שלא ירצה כלל בשום דבר מהדברים הגשמיים כי אם במה שמוכרח מצד ההכרח לבד לקיום גופו ותהיה כוונתו לשם שמים ולא להנאת עצמו כלל, מכל מקום הרי לא יצא מן הישות לגמרי, היינו שלא נתבטל ישותו לגמרי כי אם ביטול היש לבד, והוא

שהיש תופס מקום אצלו עדיין, וגם הרי בעת האכילה על דרך משל הרי הוא מרגיש על כל פנים את הטעם והעונג בזה (ורק בצדיקים גמורים העובדים עבודתם בבחינת יחודא עילאה באמת אינם מרגישים שום טעם ותענוג גשמי בשום דבר מהדברים הגשמיים).

והנה מאחר שהעבודה היא בבחינת הכוח האלקי שמהווה את היש ומתלבש בהיש דעולמות ונבראים, נמשך מזה להיות "מלך אלקים על גוים", שנמשך הארה גם בלעומת-זה להחיותם, ולכן על עבודה זו יש כמה מונעים ומעכבים מצד חומריות וישות העולם בכלל וגופו ונפש הבהמית שלו בפרט, ובפרט מההעלמות וההסתרים שמצד הלעומת-זה שנעשה כמה מניעות ועיכובים כו'.

וזהו דאנשי יריחו היו כורכין את שמע ולא היו מפסיקין בין "אחד" ל"ואהבת", כי על-ידי קבלת בחינת אחד, דהיינו בחינת יחודא עילאה, אתכפא סטרא-אחרא ואתהפכא חשוכא לנהורא לפי שאין להם שום אחיזה בבחינה זו, ונעשה על-ידי זה ביטול הישות לגמרי, אשתיצי גושמא כו', מה שאין כן "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", הרי כתיב "מלך אלקים על גוים" כו', שיש להם אחיזה בסוף ותחתיות מדרגה זו, וכן בעבודה יש לו שייכות אל הישות ואי אפשר להיות ביטול הישות לגמרי ואם כן הרי הוא מורידו לימשך אחר הישות.

(ע"פ מאמרי אדה"צ תק"ע ע' קצו. דרך מצוותיך קצו, א. ספר המאמרים תרמ"ד ע' קסו. קונטרס עץ החיים פ"ו-ט)

יחודא תתאה

ואנן מאי טעמא אמרינן ליה .. דאמר רשב"ל ויקרא יעקב אל בניו .. אמר שמא חס ושלום יש במשתי פסול .. אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד (פסחים נו, א)

תוכן מענה השבטים ליעקב אביהם הוא שאמנם הם אינם בדרגת יחודא עילאה כמוהו, אלא הם בדרגת יחודא תתאה, וזהו כוונת לשונם "כשם .. כך", היינו שאין זו אותה דרגת היחוד כמו של יעקב עצמו, ואינו דרגת הביטול במציאות של יחודא עילאה כנ"ל, ומכל מקום הם בדרגת ביטול היש כנ"ל, שלמרות היותו מציאות, מכל מקום בטל הוא למקורו.

ועל זה נענה יעקב ואמר בשכמל"ו, היינו שדרגת יחודם של השבטים היא מהארת האלקות המחיייה את העולמות ונותנת להם מציאות.

(ועי' בזה"ב קלד, ב "רזא דעלמא עלאה דאיהו לבא דיעקב ורזא דעלמא תתאה דאיהו לבא דבנוי").

(ע"פ תורה אור ויקהל פז, ג. אור התורה מטות עמ' א'רסא)

ריח בירורי הניצוצות

משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה אם תאמר יש לה נגאי לא תאמר יש לה צער התחילו עבדיה להביא בחשאי (פסחים נו, א)

בת מלך היא בחינת מלכות (וכידוע בעניין רני ושמחי בת ציון ובעניין "בת הייתה לאברהם אבינו" (ב"ב טז, ב) דבת היא בחינת מלכות).

ומה שהריחה ציקי קדירה היינו הריח מעבודת הברורים דבחינת יחודא תתאה, דציקי קדירה הן התבלין שנשארים בשולי הקדירה שיש בזה קיומה וחרטיפות. והיינו כמו שכתוב בתניא, פרק כז בעניין

היסוד – קרבן עולה

שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר תלמוד לומר
וערך עליה העולה מאי תלמודא אמר רבא העולה
עולה ראשונה (פסחים נח, ב)

ההוראה בעבודת ה':

קרבן תמיד היה עולה שהוא כליל לאישים, בשונה
מקרבנות אחרים שהיה בזה חלק לבעלים.

וקא משמע לן שהתחלת ויסוד עבודת השם הוא בסוג
עבודה כזו שהיא לגמרי לקב"ה ללא שום תועלת אישית.
ורק אחר הקדמה זו, אפשר גם להקריב קרבנות שלמים, היינו
לעסוק בעבודת ה' באופן של תועלת אישית.

והקדמת עבודת העולה תשפיע על עבודות אלו שגם הן
יהיו בשביל הקב"ה.

(ע"פ תורת מנחם תשד"מ ע' 2182-2180)

שלימות העבודה היא כשהיא באה מצד יגיעת האדם בכוחותיו
שלו. ואילו היה יעקב מגלה לבניו את הקץ, וההוספה בעבודת
ה' היתה באה כתוצאה מגילוי הקץ – אזי היה "מעורב" בה כח
חיצוני, היה בה סיוע מלמעלה של גילוי הקץ.

ואמנם גם יעקב ידע זאת, אך בכל זאת רצה למהר ולהחיש
את היציאה מהגלות ולקרב את הגאולה האמיתית, אף אם יחסר
משלימות העבודה; אלא ש"נסתלקה ממנו שכינה", כיון שהקב"ה
רצה שהגאולה תהיה בתכלית השלימות, גאולה כזו הבאה רק על
ידי עבודתם העצמית, המושלמת יותר, של בני ישראל.

[ומצינו מעין זה בנוגע ליציאת מצרים: בני ישראל רצו להיגאל
בהקדם ממצרים והסכימו לוותר לשם כך על ה"רכוש גדול" –
אולם הקב"ה רצה שהיציאה ממצרים תהיה בשלימות, ודוקא
ב"רכוש גדול", ולכן איחר את היציאה ממצרים].

(לקוטי שיחות ח"כ ע' 228 ואילך)

שמחת הנפש בלימוד התורה

חדאי נפשאי חדאי נפשאי לך קראי לך תנאי (פסחים סח,

ב)

כי יש מעלה יתרה גדולה ונפלאה לאין קץ במצות ידיעת התורה
והשגתה על כל המצות מעשיות. כי ע"י כל המצות שבדבור
ומעשה, הקב"ה מלביש את הנפש ומקיפה אור ה' מראשה ועד
רגלה. אבל בידיעת התורה, הרי מלבד שהשכל מלוכב בחכמת
ה', הנה גם חכמת ה' בקרבו מה שהשכל משיג ותופס ומקיף
בשכלו מה שאפשר לו לתפוס ולהשיג מידיעת התורה איש כפי
שכלו וכח ידיעתו והשגתו בפרד"ס.

ולפי שבידיעת התורה התורה מלוכשת בנפש האדם ושכלו
ומוקפת בתוכו, לכן נקראת בשם לחם ומזון הנפש. כי כמו
שהלחם הגשמי זן את הגוף כשמכניסו בתוכו וקרבו ממש ונהפך
שם להיות דם ובשר כבשרו ואזי יחיה ויתקיים, כך בידיעת התורה
והשגתה בנפש האדם שלומדה היטב בעין שכלו עד שנתפסת
בשכלו ומתאחדת עמו והיו לאחדים, אזי נעשה מזון לנפש וחיים
בקרבה מחיי החיים אין סוף ברוך הוא המלוכב בחכמתו ותורתו
שבקרבה, וזהו שכתוב ותורתך בתוך מעי.

וזהו שאמרו בזהר דאורייתא וקב"ה כולא חד, אבל על המצוות
איתא בתיקוני' דרמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא, לפי
שהמצוות הן פנימיות רצון העליון וחפצו האמיתי, ונמצא שמעשה
המצוות וקיומן הוא לבוש הפנימי לפנימיות רצון העליון שמעשה
זה נמשך אור וחיות רצון העליון, ולכן נקראים אברי דמלכא דרך
משל כמו שאברי גוף האדם הם לבוש לנפשו ובטלים לגמרי אליה
מכל וכל כי מיד שעולה ברצונו של אדם לפשוט ידו או רגלו הן
נשמעות לרצונו תכף ומיד בלי שום צווי ואמירה להן, כך דרך
משל החיות של מעשה המצוות וקיומן הוא בטל לגמרי לגבי רצון
העליון המלוכב בו ונעשה לו ממש כגוף לנשמה.

אך המחשבה וההרהור בדברי תורה שבמוח וכח הדבור בדברי
תורה שבפה וכל שכן נפש האלוקית עצמה המלוכשת בהם כולם
מיוחדים ממש ביחוד גמור ברצון העליון ולא מרכבה לבד, כי
רצון העליון הוא הדבר הלכה עצמה שמהרה ומדבר בה,
שכל ההלכות הן פרטי המשכות פנימיות רצון העליון עצמו
שכך עלה ברצונו ית' שדבר זה מותר או כשר או פטור או זכאי
או להפך וכן כל צרופי אותיות תנ"ך הן המשכת רצונו וחכמתו
המיוחדת בא"ס ב"ה בתכלית היחוד שהוא היודע והוא המדע כו',
וזהו שאמרו דאורייתא וקב"ה כולא חד ולא אברין דמלכא לחוד
כפיקודין.

והנה כמו באדם התחתון דרך משל אין ערוך ודמיון כלל בין
החיות שברמ"ח איבריו לגבי החיות שבמוחין שהוא השכל חב"ד,
ככה ממש דרך משל להבדיל בהארת אור א"ס ב"ה המתלבשות
במצוות מעשיות לגבי הארת אור א"ס שבבחינת חב"י שבחכמת
התורה איש איש כפי שכלו והשגתו.

ולכן אין מבטלין ת"ת לקיום מצוה מעשיית כשאפשר לעשותה
ע"י אחרים, משום שהתורה היא בחינת חב"ד של אין סוף ב"ה,
ובעסקו בה ממשיך עליו אור אין סוף ב"ה ביתר שאת והארה
גדולה לאין קץ מהארה והמשכה ע"י פקודין שהן אברים דמלכא,
וזהו שאמר רב ששת חדאי נפשאי לך קראי לך תנאי.

(ע"פ תניא פרק ד-ה, כג, לז)

ועשה לי מטעמים שיש ב' מיני מעדנים, א' ממאכלים ערבים
ומתוקים, והב' מדברים חריפים או חמוצים רק שהם מתובלים
ומתוקנים כו', והן ב' מיני נחת רוח, א' מביטול הסטרא-אחרא
לגמרי עלידי עבודת הצדיקים בהביטול דיחודא עילאה, והב'
כד אתכפא סטרא-אחרא עלידי העבודה בבחינת יחודא תתאה,
שהוא עניין בירור הנפש הבהמית והתענוגים מדבר חריף המתובל
כו'.

ועל זה אומר "משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה", והוא
התענוג מהבירורים, וצריכה לירד ולהוות מציאת היש עד שיומשך
חיות גם להע' שרים (כמבואר לעיל), ועל-ידי זה יהיה הבירור.

"תאמר", היינו שתימשך ותתפשט בזה, "יש לה גנאי", שהרי
נמשך חיות גם לסטרא-אחרא ויש להם אחיזה בסוף ותחתית
המדרגות, וכעניין "נחש כרוך על עקבו". "לא תאמר יש לה צער",
שהרי מעלת הבירורים גדול מאוד כו'.

"הביאו לה עבדיה בחשאי", והיינו שהתקינו לומר בשכמל"ו
בחשאי.

(קונטרס עץ החיים פ"ט)

מעלת התעלמות הקץ

ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה
(פסחים נו, א)

לכאורה, מה היתה סברתו של יעקב, הרי אילו היו בניו יודעים
שהגאולה תגיע בעוד אלפי שנה, היו מתייאשים מהגאולה
(וכמבואר במפרשים שזוהי הסיבה לכך שבפועל הוא לא הורשה
לגלות להם את הקץ)?

ויש לבאר זאת על פי דברי הזוהר (ח"ג רכא, א), שאילו זכו,
היה הקב"ה מביאם כבר בעת יציאת מצרים אל בנין שיבנה
בידי הקב"ה עצמו, ואז היתה הגאולה ממצרים גאולה אמיתית
ושלימה, שאין אחריה גלות.

ולפי זה: זמן קץ הגלות, "אילו זכו", יכול היה להיות בעת
יציאת מצרים. וזהו גם הקץ שיעקב ביקש לגלות שזמנו אמור היה
להיות בעת גאולת ישראל ממצרים.

ואף שגם כך, זמן ההמתנה הוא גדול – מהסתלקות יעקב עד
יציאת מצרים נותרו עדיין כמאתיים שנה – הרי כוונת יעקב בגילוי
הבשורה היתה להודיעם שקץ הגלות תלוי במעשיהם. וכאמור,
אם יהיו במצב של "זכו" – כבר בעת יציאת מצרים תהיה הגאולה
הנצחית וקץ כל הגלויות, ואם כן ישתדלו לא להגיע למצב של
חטא, כדי לא לגרום לדחות הקץ. ואם כך הוא הדבר – שהכל תלוי
בהם, הרי יתירה מזו: הם יוסיפו בעבודת ה' כדי להחיש ולהקדים
את זמן הגאולה האמיתית עוד לפני הזמן הקבוע, וכאמר חז"ל:
"זכו – אחישנה".

אלא שאם זו היתה מטרת יעקב – מדוע נסתלקה השכינה כדי
שלא יגלה את הקץ?

ויש לומר בביאור העניין:

נשמת המשנה

פירוש משניות בעבודת ה' בתורת הרבי

שמים יכול הוא לקבל ! אפילו אם זהו זמן שינה, ואפילו אם כולם ממש ישנים סביבו.

וחכמים שהם רוב חכמי ישראל מודים עקרונית לשיטת רבן גמליאל, רק כיוון שחוששים שיהיה לאנשים מאוד קשה לקבל עול מלכות שמים בתוך עומק החושך, לכן בשביל להרחיק את האדם מן העבירה אמרו שיש לקרוא קריאת שמע כשהחושך לא הגיע עדיין לשיאו בחצות הלילה ואילך.

מעשה שבאו בניו מבית המשתה, אמרו לו: לא קרינו את שמע. אמר להם: אם לא עלה עמוד השחר חייבים אתם לקרות.

ואם מדובר בבני רבן גמליאל ולא במורדים בתלמידי חכמים ח"ו, ובאו לפני אביהם בטענה שנאנסו ולא קראו לפני חצות, אז מורים להם ומראים להם שיש להם כוחות לקבל עול מלכות שמים גם עתה, בעומק החושך, וגם לדעת רבנן מותר ומצווה להם לקרות קריאת שמע (כפי שמסבירים הראשונים במשנה שרבן גמליאל הורה לבניו שבמקרה זה גם חכמים יודו שאפשר לקרוא אחרי חצות).

ולא זו בלבד אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות מצוותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואיברים מצוותן עד שיעלה עמוד השחר. וכל הנאכלין ליום אחד מצוותן עד שיעלה עמוד השחר. אם כן, למה אמרו חכמים עד חצות? כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

חכמים סייגו ואמרו שיש להיזהר ולקבל עול מלכות שמים לא רק כשהאדם הוא במצב של לילה, קודם החושך הגדול של אחרי חצות, אלא גם בענייני קדושה שבהם אין תפיסה לאדם כלל, כהקטר חלבים ואיברים בלילה שכולם קודש לה' - גם בזה ישנה הזהירות שקודם חצות כדי לא להגיע בכך לידי גאווה והרגש עצמי (לדעת הרמב"ם). ולדעת רש"י אכן בהקטר חלבים ואיברים לא גזרו חכמים עד חצות, כי הוא כולו רוחני ואין חשש להתערבות החושך של האדם, ונשנה כאן אגב הנאכלין ליום אחד). וכל שכן בנאכלין ליום אחד והלילה שאחריו, שבהם נדרשת הרחקה מהחושך כיוון שיש תפיסת אדם באכילתם, "חציו לה' וחציו לכהן".

(על פי רשימות כ"ק אדמו"ר זי"ע חוברת יג)

א חסידים פארבריינגען

"דירה בתחתונים". תכשיר ותכין את העולם לגילוי אלוקות. וכל מחשבה וכל דיבור וכל מעשה שלך הם חלק מהשליחות למלא את התכלית הזו, את הכוונה העליונה. ממילא גם ברור שאם חלילה אתה עושה להפך מהנ"ל, אתה מוליך את הדברים אחורה וגורם נסיגה בהשגת התכלית. השליחות שלך היא לפעול בעולם - לפעול עם עצמך ולפעול עם הזולת. הכול זה חלק מהתכלית. בלי העניין הזה, אפילו אם אתה לומד תורה ומקיים מצוות, הכול לוקה בחסר. בלי חסידות, אתה שואל יהודי, נו הנחת תפילין ולמדת תורה, מה נהיה מכל זה? הוא פותח עליך שתי עיניים מלאות פליאה, "מה נהיה מזה? ! מה הפשט? אני אקבל על זה שכר!". והאמת היא שזאת תשובה מאוד הגיונית. עשית מה שנדרש ממך, מה שביקשו ממך - מגיע לך על זה שכר! שכר בעולם הזה, שכר בגן עדן, שכר לעתיד לבוא (לאחר ביאת המשיח). אבל לפי זה יוצא שהכול מסתובב סביב השכר וסביב מה שאני אקבל מזה.

וזאת בדיוק הנקודה שאנחנו לומדים ורואים בכל המשך "באתי לגני"; שבכל דבר יש תכלית. למדתי תורה, קיימתי מצוות, מילאתי את הכוונה העליונה. עשיתי מעצמי כלי ועשיתי מהעולם כלי לגילוי אלוקות. ובכל מעשה שלי אני מקדם את המהלך הגדול. אני חלק משרשרת הדורות. אברהם אבינו התחיל להמשיך ולגלות אלוקות בעולם, יצחק אבינו המשיך בזה וכן הלאה, עד שבא משה רבנו ו"הורידה למטה בארץ". משה רבנו כבר המשיך את השכינה למטה בארץ ועשה את המשכן, מה אם כן נדרש מאיתנו? בשביל מה צריך את כל העבודה שלנו? איזו תועלת יש ממנה?

יש להבין שמה ששבעת הצדיקים עשו זה היה בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים". מה שהם עשו זה עוד לא ממש לגלות אלוקות בתוך מציאות העולם. זה היה עבודה שהיא מצד הנשמה שלהם. זה היה 'סימן' וכיוון דרך בלבד בעבורנו. העבודה האמיתית התחילה במשכן שעשה משה רבנו. אז היא רק התחילה.

יוצא מזה שהחיים שלנו - התורה שאנחנו לומדים והמצוות שאנחנו מקיימים - זה לא סביב עצמנו. לא סביב השכר שאנחנו נקבל. אלא זה סביב תכלית הכוונה של הקב"ה! ממילא זה משנה את כל ההסתכלות שלי ואת כל ההרגשה שלי. התורה שאני לומד והמצוות שאני מקיים מעוררות בי ביטול פנימי לעניין. והעניין הוא (כאמור) להמשיך ולגלות שכינה בתחתונים. להכין את עצמי, להכין את עם ישראל, להכין את העולם כולו להתגלות כבוד ה' בכל מקום.

כדי לחדד עוד יותר את הדברים נוסף ונאמר כך: "בשבילי נברא העולם", על פי פשט, הכוונה היא שהמציאות שלי היא העיקר והכול טוב סביבי. אני אקיים מצוות ואני אקבל שכר. לעומת זאת "בשבילי נברא העולם" על פי חסידות, הכוונה היא, שהעול להמשיך ולגלות אלוקות בעולם מוטל עליי. אני אישית מצווה לזכך את עצמי ואת העולם. אני באופן אישי נדרש לסלק מהעולם כל מה שגורם העלם והסתור על אלוקות. ממילא לא אני הוא העניין, אלא תכלית הכוונה היא העניין.

זהו אם כן המסר החשוב של "באתי לגני" - לדעת ולהפנים שיש תכלית. תכלית בכל הבריאה ובכל התורה והמצוות ובירידת הנשמה כאן למטה. ולתכלית הזאת צריכים להתמסר. וזה גם הפירוש להפוך את ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה". להפסיק לחשוב על התכלית - פרנסה, שידוך וכו' - ולהפוך את זה למחשבה על תכלית הכוונה העליונה, התכלית האמיתית. ■

ביה

שבוע אחרון לרישום לתכנית השנתית בלקוטי אמרים - תניא

הרישום מיועד רק לנבחרים בהצלחה בתכנית שער היחוד והאמונה בחנוכה תשפ"א
פרטים אצל הנציגים בישיבות ובטלפון 072-221-9050

לבית
הדעת

תפארת שמשון

עריכה: בנימין ליפקין | רכז מערכת: אהרן לוין | כל הזכויות שמורות
להפצה, פרסום, תגובות ויצירת קשר - 072-279-2086 • KIKAROVIO@GMAIL.COM • מו"ל:
בשעה: הרבי בעת שהותו באוהל ציונו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ צוק"ל. לצדו, המזכיר הרב גרונר / JEM

כיקרוב